

Ilmailulaitos

Viite

Asia Helsingin lähistön lentoasematarpeet – toimeksianto

Helsingin kaupunki ilmoitti 17.1.2005 kirjeellään liikenne- ja viestintäministeriölle, että kaupunki katsoo Malmin lentoaseman vuokra-ajan päättyvän vuoden 2010 lopussa. Kirjeen johdosta liikenne- ja viestintäministeriö pyysi Ilmailulaitosta yhdessä rajavartiolaitoksen kanssa arvioimaan Malmin lentoaseman mahdollisesta sulkemisesta ja tähän liittyvistä korvaavista menettelyistä Ilmailulaitokselle ja rajavartiolaitokselle aiheutuvat vaikutukset ja kustannukset. Helsingin kaupungin kanssa sovittiin, että kaupunki selvittää Malmin sulkemisen vaikutuksia lentokoulutukseen ja yrityksiin. Selvitykset pyydettiin 13.5.2005 mennessä.

Ilmailulaitokselta ja rajavartiolaitokselta saatujen selvitysten lisäksi myös pääesikunnan operatiivinen osasto on antanut lausuntonsa. Helsingin kaupunki on teettänyt selvityksen Malmin lentokentän maankäytön muutoksen vaikutuksesta lentokoulutukseen. Malmin lentoasemaan liittyvistä kysymyksistä on lisäksi järjestetty kansliapäälliköiden kokoukset 29.3.2005 ja 9.6.2005 sekä virkamieskeskustelu 4.5.2005.

Yhteiskunnan intressi Malmin tai korvaavan lentoaseman suhteen

Uudenmaan maakuntakaavassa (vahvistettaneen n. vuoden kuluessa) Malmi on varattu liikennealueeksi ja liikennekäytön loputtua taajamatoimintoihin. Helsingin vuoden 2002 yleiskaavassa Malmi on osoitettu asutokäyttöön. Valtion käyttöoikeus kaupungin maahan päättyy toukokuussa 2034. Valtion, pääkaupunkiseudun ja kehyskuntien välisessä yhteistoiminta-asiakirjassa 27.4.2000 todetaan, että valtio on valmis luopumaan Malmista 1.1.2006 alkaen edellyttäen, että alueet tulevat pääosin asumiskäyttöön, Helsinki maksaa sovittavan korvauksen ja että laaditaan toteuttamiskelpoinen suunnitelma Malmin kenttää korvaavista järjestelyistä ml. rajavartiolaitoksen helikopteritukikohta.

Tähän asti Malmin lentoaseman lakkauttamista ja toimintojen siirtymistä muualle on tarkasteltu lähinnä maankäytöllisenä kysymyksenä. Selvitysten ja em. kokouksissa esitettyjen seikkojen perusteella on kuitenkin tullut yhä selvemmin esille, että valtiolla on Malmin tai sitä korvaavan lentoaseman toimintaan nähden tärkeitä intressejä, jotka on pyrittävä turvaamaan:

- SM/RVL/Poliisi: Helikopteritukikohta pääkaupunkiseudulla hyvien liikenneyhteyksien varrella ja sieltä esteetön pääsy merelle sekä tukeutumisalue me-

Postiosoite	Käyntiosoite	Puhelin	Telekopio
PL 31 00023 Valtioneuvosto kirjaamo@mintc.fi info@mintc.fi	Eteläesplanadi 16-18, Helsinki	(09) 160 02	(09) 160 28596 (09) 160 28590 (tiedotus)

rellisessä tai muussa suuronnettomuustilanteessa suurelle määrälle helikoptereita.

- PLM/Ilmavoimat/Maavoimat: Lentoasema, jota voidaan käyttää normaalioloissa yhteyskone- ja helikopteritoimintaan sekä muiden viranomaisten tukemiseen turvallisuus- ja pelastuspalveluun liittyen pääkaupunkiseudulla ja sen edustalla olevalla merialueella sekä poikkeusoloissa aluevalvonnan, virkaavun annon ja puolustuskyvyn tehostamiseen liittyviin henkilö- ja materiaalikuljetuksiin. Valtiojohdon ja heidän vieraidensa kuljetukset ml. pimeätoiminta- ja rajoitettu IFR -kelpoisuus ovat suotavia kentän varustuksen puolesta.
- LVM/OPM: Ammatillisen lentokoulutuksen turvaava lentoasema pääkaupunkiseudulla.
- Pääkaupunkiseutu menettää suuren osan ansioilmailu- ja harrasteilmailupotentiaalista, jos sille ei ole osoittaa kenttää. Tämä asia on valtion kannalta välillinen ongelma, koska ansioilmailu ja harrasteilmailu osaltaan turvaavat suomalaista lentäjä- ja lentomekaanikkoreserviä ilmailun tarpeisiin.

Vaihtoehdot

On selkeästi todettu, ettei toimintojen siirto Helsinki-Vantaalle ole todellinen vaihtoehto. Malmia mahdollisesti korvaavan lentoaseman on sijaittava Helsingin lähistöllä nopeiden kulkuyhteyksien päässä. Useat aiemmin esillä olleista sijoituspaikoista ovat liian kaukana Helsingistä eivätkä sen vuoksi tule kysymykseen. Järjestelyjen on oltava sellaisia, että ne kykenevät riittävästi palvelemaan kaikkia edellä mainittuja tarpeita.

Toimintojen sijoittamiselle on löydettävä kestävä ratkaisu, koska väliaikaisratkaisut eivät tue yritysten investointihalukkuutta. Malmi sijaitsee keskellä asutusta, joten on arvioitava, heikentävätkö ympäristö- ja maankäyttövaatimukset jatkossa Malmin edellytyksiä pysyvänä ratkaisuna.

Päävaihtoehdot ovat:

1. Toiminnan jatkaminen Malmin lentoasemalla valtion toimin vuoden 2034 jälkeenkin,
2. Korvaavan lentoaseman sijoittaminen Helsingin lähistölle valtion toimin.

Jatkoselvityksen tarve

Valtiolla on intressi järjestää Malmin toiminnat, erityisesti rajavartiolaitoksen helikopteritoiminta, puolustusvoimien lentotoiminta ja ammatillinen lentokoulutus pääkaupunkiseudulla kestäväällä tavalla. Tähän asti tehdyt selvitykset eivät riitä vastaamaan siihen, olisiko yhteiskunnan kannalta tarkoituksenmukaisinta jatkaa Malmin toimintaa tai perustaa korvaava lentoasema Helsingin läheisyyteen. Helsingin lähistöllä sijaitsevan korvaavan lentoaseman perustamisen mahdollisuuksia ja kustannuksia ei ole koskaan selvitetty perusteellisesti kuntien vastustuksen vuoksi. Sen vuoksi ei voida luotettavasti vertailla, kumpi edellä mainituista vaihtoehdoista olisi hyötyjen ja kustannusten valossa pitkällä aikavälillä parempi vaihtoehto.

Päätöksenteon tueksi tarvittaisiin sen vuoksi riittävän kattava selvitys Helsingin lähistölle tarvittaessa valtion toimenpitein tulevan, Malmin toimintojen korvaamiseen kykenevän lentoaseman sijaintivaihtoehdoista, rakentamiskustannuksista, ympäristönäkökohdista, toimintaedellytyksistä, liikenneyhteyksistä ja toimintakustannuksista. Selvityksen tuloksena tulisi olla konkreettinen ehdotus vaihtoehdoista niin, että selvityksen pohjalta voitaisiin tarvittaessa käynnistää ympäristövaikutusten arviointi- ja muut tarvittavat prosessit. Samoin olisi vertailun vuoksi arvioitava, paljonko Malmin lentoaseman ja siihen liittyvien oikeuksien lunastaminen valtiolle ja lentoaseman ajanmukaistaminen maksaisivat ja millaisia ympäristöperusteisia ja toiminnallisia rajoituksia Malmin sijainti keskellä asutusta todennäköisesti tulee aiheuttamaan tulevina vuosikymmeninä. Näiden selvitysten perusteella valtio voisi tehdä konkreettisen päätöksen Malmin lentoasemasta tai sitä korvaavasta ratkaisusta Helsingin lähistölle.

Valtio-organisaatiossa paras asiantuntemus lentoasemista ja ilmailutoiminnasta on Ilmailulaitoksella. Tästä syystä **LVM pyytää Ilmailulaitosta tekemään kyseisen selvityksen**. Ottaen huomioon asian suuri merkitys valtiolle, ilmailusektorille ja kunnille selvitystyössä tulisi pyrkiä kuulemaan kyseisiä tahoja ja käyttämään hyväksi niiden asiantuntemusta. Liikenne- ja viestintäministeriö pyytää toimittamaan selvityksen ministeriölle vuoden 2006 loppuun mennessä. LVM korvaa syntyneet kustannukset Ilmailulaitokselle omakustannuseräällä työn kestäessä tarkemmin määritettävissä rajoissa. LVM tulee tarkentamaan selvityksen laajuuden ja ohjaamaan sitä työn kestäessä. Liikenne- ja viestintäministeriössä yhdyshenkilöinä ovat rakennusneuvos Juhani Tervala (puh. 160 28482) ja hallitusneuvos Yrjö Mäkelä (puh. 160 28473).

Liikenne- ja viestintäministeri

Leena Luhtanen

Kansliapäällikkö

Juhani Korpela

Tiedoksi:

Sisäasiainministeriö
Puolustusministeriö
Valtiovarainministeriö
Opetusministeriö
Ympäristöministeriö
Rajavartiolaitos
Pääesikunta
Helsingin kaupunki
Uudenmaan liitto
Itä-Uudenmaan liitto